

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDEKEN
 Egy évre ... 150 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre ... 37-50 Lei.
 Egy óra ... 12-50 Lei.

Nyilttéri közlemények
 megállapodás szerint

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyesül
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KJADOHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 Boulevardul Regele Ferd
 nand L. (József 10h.-ul 22-
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, október 27.

Légi posta Romániában.

A belügyminisztériumtól ma távirat érkezett a prefecturára, a melyet értesít, hogy a királyságban a sztrájk befejeződött. Együttal közli, hogy a vasuti közlekedés megindult és hogy a vonatok a következő vonalakon zavartalanul közlekednek: A Simpson az egész vonalon, Bucurest—Pitesti—Craiova—Verciorova és vissza, Bucurest—Konstanza és vissza, Bucurest—Plojesti—Buzeu—Csernovitz és vissza, Bucuresti—Galac és vissza, Bucuresti—Jassy—Pascan és vissza. A gyárakat militarizálták és a munkások tömegesen jelentkeznek a munka felvételére. Közli a távirat, hogy e hó 25-től kezdve a postai szolgálat átalakul légi postai szolgálatra: még pedig a következő vonalakon: Bucuresti—Craiova, Bucuresti—Sihiu (Szeben), Bucuresti—Constanza, Bucuresti—Galac, Jassy—Csernovitz és Bucuresti—Jassy.

Magyarország és a népszövetség.

GENF. A népszövetséghez közelálló genfi körök érdeklődése főleg a körül forog, felveszik-e Németországot és a többi volt központi hatalmat a november közepén megkezdődő közgyűlésen a népek szövetségébe. Az olasz delegációról biztosra veszik, hogy a felvételt mellett fog szavazni. Svájc nevében Motto szövetségtanácsi elnök Grimm képviselő interpellációjára adott válaszában, a parlamentben erre vonatkozólag nyilatkozatot tett. Nagyon valószínűnek tartják, hogy a felvételt minden semleges állam támogatni fogja, éppen úgy a délamerikai köztársaságok, úgy, hogy a megkívánt kétharmad többség igen valószínű. Ezenkívül szóba jön még Finnország, a balti államok tag-sága, azonkívül természetesen Ausztria és Bulgária ügye is. Magyarország felvétele csak akkor kerülhet szóba, ha a békeszerződést a magyar parlament addig ratifikálja. Ami a végzendő munkát illeti, ez főleg a nemzetközi intézmények kifejlesztésében fog kicsucsosodni. Szó van ezenkívül az utlevél, posta és vasutrendszer egyszerűsítéséről vonatkozó nemzetközi egyezményekről. Az általános vélemény az, hogy politikai téren meglehetősen „csecsemő” még a népszövetség. Eppen ezért a vezetők, a francia Bourgeois az angol Cecil Rhodes, az olasz Tittoni és a népszövetség főtitkára: Sir Eric Drummond a népszövetség megerősödéséig nagyjából távol igyekeznek tartani.

Az osztrák köztársaság elnökjelöltjei.

BÉCS. A választási eredmények nyilvánosságra jutásával, a választási agitáció izgalmai után a pártoknál bizonyos enyhülés állott be. Nagyon sok képviselő még vidéken van, úgy, hogy érdemi tanácskozások, amelyek a parlament és a kormány jövődó helyzetét megvilágíthatnák, még nem folyhatnak. A szociáldemokrata képviselők közül is, akik nélkül végleges határozat nem hozható, nagyon sokan kerületeikben tartózkodnak. A szociáldemokrata párt mégis az első, amelyik megmozdult: Pénteken egybehívta képviselőit. Mindenki előtt világosan áll, hogy most a keresztényszociálisták fogják azt a szerepet játszani, amit eddig a szociálisták vittek és hogy a kormány és a kormányképes többség alakítása iránti kezdeményezés immár a keresztényszociálisták feladata. A keresztényszociálista párt azonban még maga sincs tisztában azzal, hogyan oldja meg a kormánykérdést, mert a nagynémetek visszautastották azt az ajánlatot, hogy a keresztényszociálistákkal koalícióra lépjenek. Egy másik kombináció is felszínre került, nevezetesen, hogy a keresztényszociálisták egyedül vegyék át a kormányt, és a többi pártokkal közös munkaprogram alapján egyesüljenek. Ennek az állapotnak tartóssága azonban mindenestre kétséges lenne. Sok oldalról a keresztényszociálistáknak a szociál-

demokratákkal való koalícióját emlegetik és erről a szociálista pártkörben is beszélnek. Renner dr. és Bauer dr. nevét emlegetik, mint akik nem idegenkednek a koalíciós gondolattól. Nagy nehézségeket okoz a különböző minisztériumok, különösen a külügyi és hadügyi minisztériumok betöltése. Ezeket a minisztériumokat a keresztényszociálisták semmiestre sem akarják kezükből kiadni. A szociálisták különösen a hadügyminisztériumra helyeznek súlyt és a koalícióban való részvételüket esetleg éppen ettől tesszik függővé. Az új kormány megalkulásáig a mostani kormány fogja vinni az ügyeket. Az elnöki állásra a Mittagpost közlése szerint, több személyt emlegetnek. Elsősorban Beck Vladimir és Klein Ferenc neve forog közszájon. Az utóbbit különösen a szociáldemokraták szeretnék az állam élén látni, míg az első a keresztényszociálisták kedvence. Könnyen lehetséges azonban, hogy egyik sem, hanem egy harmadik lesz az elnök, mert már más személyekre vonatkozólag határozatokat is hoztak. Beszélnek így például Weisskirchner volt polgármesterről. A külügyi államtitkári állás élére hivatalnokokat állítanak és pedig Flottow osztályfőnököt, vagy Macchio osztályfőnököt, mert a külügyminisztériumot olyan személlyel akarják betölteni, aki az európai diplomatákkal jó viszonyban áll.

Eladta a Liga vagonjait. Vizsgálat egy vasutas ellen.

Néhány héttel ezelőtt a Liga ügyvezető titkára dr. Vadász Ármánd Adamescu, vasuti tisztviselővel a királyságba utazott, ahol a Liga 20 vagon búzát vásárolt tagjai részére. Amíg dr. Vadász Ármánd Galatza-ban járt, Adamescu visszamaradt Bucurestiben a buza szállításának perfectuálására. Dr. Vadászt, visszatérve Bucurestibe, itt az a kellemetlen hír érte, hogy a vagonokat elrekkvirálták. Most azután kiderült, hogy Adamescu hivatalnok állásával össze nem egyeztethető manipulációt végzett a vagonokkal. Megállapítást nyert, hogy Adamescu az üres vagonokat 40.000 leiért oda adta egy terménykereskedőnek. A magáról megfélekedezett vasutas ellen nemcsak ebben az ügyben, hanem másrészt is megindult a vizsgálat. Ismeretes, hogy az aradi üzletvezetőség jóléti hivatalának tisztviselő karát nemrégiben fel-

cserélték. Az új élmezési hivatali főnök Mold József főfelügyelő lett, melléje pedig Adamescut osztották be helyettesi minőségben. Adamescu, aki tulajdonképpen vasuti altiszt és csak most lett tisztte előléptetve, korlátlanul rendelkezett az élmezési hivatal kasszája felett. Ezt a kiváltságot arra használta fel, hogy 400.000 lei értékű harisnyát vásárolt a vasutasok részére. Ez olyan kvantum, amelyet az aradi üzletvezetőség hatáskörébe tartozó vasutasok két év alatt sem vásárolnak meg a jólettől. Most, amikor oly nagy a pénzhiány és különösen az élmezési hivatal oly nehezen tud pénzhez jutni és amikor minden pénzt élmezés-rek bevásárlására kellene fordítania, akkor Adamescu 400.000 leiért harisnyát vásárolt. Miféle értesülünk, Adamescu már nincs is hivatalában.

Nem tanítanak a budapesti egyetemen.

BUDAPEST. A bölcsészeti-tudományi egyetemen tegnap kellett volna megkezdődniök az előadásoknak. Tegnap reggel azonban Haraszthy Gyula bölcsészeti tanár rendeletét függesztette ki, amelynek értelmében az előadások megkezdését bizonytalan időre ismét elhálasztják. Illetékes helyen mindezen hivatalos felvilágosítást megtagadnak. A tanácskozás az ifjúsággal megszokás nélkül folyik, eddig azonban semmi eredmény nincs. Rendzavaró incidens nem fordult elő és a beiratkozások rendben folynak.

Amerika a tömeges bevándorlás ellen.

Az Amerikába irányuló óriási bevándorlás erősen foglalkoztatja az amerikai közvéleményt és a lapok élénken sürgetik a bevándorlás körül tapasztalt állapotoknak gyökeres reformálását. Az amerikai bevándorlási bizottság újabbán azzal a kérelemmel fordult az európai hatóságokhoz, hogy a tömeges bevándorlás megállítására végezt ideiglenesen függeszték fel az utlevelek kiadását. Amerikának ez a kérelme tényleg indokolt, mert például az európa-amerikai hajótársulatoknál a III. osztályú hajózási jegyek már egy évre előre le vannak foglalva és Danzigban harmincezer ember vár kivándorlásra.

Tüntetés a volt görög király mellett.

BÉCS. Gunaris volt görög miniszterelnök, Konstantin volt görög király híveinek egyike. Svájcban Athénbe érkezett. Megérkezése alkalmából, a kikötőben leirhatatlan jelenetek játszódtak le. Százazrekre menő néptömeg gyűlt össze a parton és tomboló tetszéssel fogadta. Venizelosz hívei ellentüntetést próbáltak rendezni, azonban tetteleg bántalmazták, majd százával a tengerbe lökdösték őket. A katonaság vonakodott a tömegre löni. Sok házat megrohantak, kifosztottak és elűzték belőlük Venizelosz híveit. Venizeloszt is el akarták fogni, ez azonban nem sikerült.

A mai valuta-piac.

Az üzlet lanyha volt. Dollár 54-56 lei-el, márkát 83-84 banival jegyezték. Bucurestiben hasonlók voltak a kurzusok.

Az orosz ellenforradalom.

BÉCS. Moszkvai hírek szerint legyerekes parasztek megrohanták és elfoglalták Nisny-Novgorod városát. A szovjeteket eltörölték, a népbiztosokat felkötötték és a várost kifosztották. A város tornyain a győztes parasztek zászlója leng. A szovjetcsapatok közelednek a város felé, a hetvenezer paraszt azonban jól van fegyverezve és bizik győzelmében. A parasztek uralma ép olyan véres mint a bolsevikké. Egy nap alatt hatszáz kivégzés volt. A szaratóvi területben a parasztek szintén fellázdáltak Lenin és a szovjetek ellen és elkergették a tanácskormányt.

Bécsben megkínzott magyar földbirtokos.

BÉCS. Egy Szörcey nevű erdélyi földbirtokost súlyos sérülésekkel, eszméletlenül szállítottak be egy bécsi szanatóriumba. Mikor magához tért, elmondotta, hogy egyik Kerntner-strassei kávéházban érdeklődött egy urnál, merre van a magyar konzulátus. Az illető vállalkozott rá, hogy elvezeti oda, azonban nem a magyar konzulátushoz vezette, hanem a kommunisták kaszárnijába, ahol irtózatossan elverték és minden értékétől kifosztották. Állítólag összetévesztették fivérével, Szörcey József budapesti bankigazgatóval, aki a legutóbbi időben vezető szerepet visz a kommunisták üldözésében Budapesten. Szörcey sérülései nem veszélyesek, a sebek begyógyulása 2-3 hónapig tart.

Titok egy színész halála körül.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Mészáros Alajos, a budapesti Nemzeti Színház tagja hirtelen meghalt. A haláloset után megjelent a rendőrségen Gózon Gyula színész, az elhunyt sógora és vizsgálatot kért. A tisztí orvos konstataálta, hogy Mészáros arcán és fején zuzódások vannak. A rendőrség a nyomozást megindította abban az irányban is, hogy nem forog-e fenn esetleges bűntény. Kihallgatták a házbelleket, akik ellenkező vallomást tettek. Jelentkezett a rendőrségen az elhunyt művész tisztviselő-fivére, ak iannak a gyanujának adott kifejezést, hogy Mészáros Alajos nem természetes halállal mult ki, mert fivére koponyacsonttörést szenvedett. A hullát nem a szobában, hanem a folyosón ülő helyzetben találták, a kalapja tele volt alvadt vérrel és a botja széttörve feküdt mellette. A nyomozással megbízott detektívek megállapították, hogy bűntény nem forog fenn. Mészáros Alajost a folyosón hirtelen rosszullett fogta el, arccal a lépcsőház kölapjára bukott és innen eredtek sérülései. Innen magyarázható a holttest különös helyzete is. Tekintettel a felmerült körülményekre, elrendelték Mészáros Alajos törvényszéki orvostani boncolását.

Apponyi kész a vezetésre vállalkozni.

BUDAPEST. Gróf Apponyi Albert a legutóbbi események hatása alatt a következő nyilatkozatot tette: Az utóbbi időben azért tanusítottam teljes tartózkodást, mert az új erőknek és az új csoportoknak azt a természet-szerű kívánságát, hogy ők vezessék a nemzetet a kibontakozás utján, teljes mértékben honorálni kívántam. Mivel azonban nem látom helyzetünk javulásának tüneteit, sőt az aggasztó tünetek egyre növekednek, lelkiismeretem nem engedi, hogy továbbra is tétlenségben maradjak. Arról, hogy miként és mikor fogok akciába lépni, nem nyilatkozhatom, csak azt mondhatom, hogy az az objektívval és a személyes szempontoknak azzal a háttérbe szorításával fogok cselekedni, amelyet a haza különösen ma minden hű fiától követelhet. Egyes politikai körök Appo-

nyinak aktivitásba lépését arra magyarázták, hogy Apponyi pártot akar alakítani. A M. T. I. munkatársa előtt Apponyi erre nézve a következőket mondotta: Senkivel sem tanácskoztam, csak egyszerűen azért tettem meg nyilatkozatomat, mivel kötelességemnek tartom, hogy ha bizonyos bajokat látok, először magukra a bajokra mutassak rá és azután azoknak orvoslására. Kőtelességemnek tartom alkalomadtán megfelelő formások mellett ezekről nyilatkozni. Semmiféle pártbontásra vagy pártalakításra kísérletet nem tettem, egyszerűen a magam egyéni gondolkozását fejeztem ki. Ugy tartom, hogy nemzetgyűlési képviselő vagyok és olyan politikai nyilatkozatokat, amelyek kritikai természetűek, a nemzetgyűlésen fogok tenni.

Művészet.

Horváth Mlól ruhát a Cigánygrófnőben.

A Cigánygrófnő pénteki bemutató előadásának egyik külön érdekessége az a fényűző pompa lesz, amelyet Lidia grófnő (Horváth Mici) toalettjeivel kifejt. A közkedvelt primadonna egész kis vagyont költött toalettkekre, hogy közönségének újat s változatosat mutasson. Mind a három felvonásban fehér krepdesin ruhát visel, almazöld tüll-díszítéssel. Ugyanebben a felvonásban sárga sarmóz uszályos estélyi ruhát vesz fel, amelyet pávakék gyöngyhímzés és pávatollak díszítenek. Kalapja fehérszínű zöld díszítéssel. Ehhez a két ruhához török kombinált cipőt vesz fel. A második felvonás toalettjei a következők: rózsaszín krepdesin estélyi ruha, strasskő-díszítéssel és rózsaszín rájer-díszítéssel. Ehhez a ruhához rózsaszínű parókát visel. A ruha alatt rózsaszínű kombinét hord, amelyre a felvonás folyamán lilaszínű brokát pongyolát vesz fel. Ebben a felvonásban rózsaszínű cipőt visel. A harmadik felvonásban a primadonna sötétkék sötis berakott szoknyát és sötétkék-fehér trikókabátot visel. A ruhához fehér, magasszáru cipőt vesz fel, kalapja pedig zöldsínű, sötétkék díszítéssel.

A színházi előadások minden este 8 órákor kezdődnek. Csütörtökön egy kedves, sok sikert megért színművet, a Vén leányok-at eleveníti fel a színtársulat, amelyben Novák Irén, Harmath Józsa, Forgács és Győző jutottak pompás szerephez. Előző este a Cigány című népszínművet játssák Győzővel a címszerepben.

A cigánygrófnő főszereplői. A legnagyobb várakozás előzi meg Martos és Vince új operettjének aradi bemutatóját. Az újdonság szereposztása is olyan, hogy a legteljesebb sikerre nyújt reményt, mert a főszerepeket Horváth Mici és Barics, Szegő Lili és Kertész játssák, az epizód szerepekben pedig Várnai, Győző, Jakabffy I., Selmecey és Olasz fognak elsőrangú produkálni. Az általános érdeklődés következtében a színház direktója azzal a tervvel is foglalkozik, hogy a bemutató előadások lezajlása után páros szereposztással váltva játsszatja ezt a vérbeli magyar operettet.

Uj pikáns műsor a Modern Kabaréban. Szerdán ragyogó ötletességtől szípkázó számokból összeállított pikáns műsort mutat be a Modern Kabaré. A műsor számai ha sikamlósak is, nem sértik a jóízűlést s így hölgyek is megnézhetik. A szerdai műsoron kiváló artistaattrakciók, új bűvészmutatványok és egy pompás egyfelvonásos szindarab

kerül még bemutatásra. Az előadás fél 9 órákor kezdődik, a nézőtér kellemesen fűtve van.

Slezák hangversenye. Nagy érdeklődés előzte meg Slezák Leónek a bécsi Hofoper első tenoristájának ének-koncertjét, ugyannyira, hogy a Kulturpalota hangversenyterme szufolásig megtelt a Slezák világhírű művészetét élvezni akaró közönséggel. A műértő közönség, amely valóban nagy összeget áldozott, hogy a művészt meghallgassa, teljes mértékben kiélvezhette a csodás éneket minden tudását. Slezák úgy hang tekintetében, mint az énekművészetben oly tökéletes, hogy nem csodálható az a nagy lelkesedés és ováció, amelyben a publikum részesítette. Műsorát hangjának megfelelően választotta meg, úgy, hogy páratlan technikáját mesterien tudta érvényre hozni. Verdi, Schubert, Loewe, Schumann és Puccini szerzeményeiből énekelt néhány számot, amelyek közül különösen Tosca-áriájával aratott nagy sikert, míg Tom der Reimer című műdalában különösen a szubtilis finomságu hangok ragadták magukkal a hallgatóságot. Az egyes darabok szövegét a szerzők nyelvén énekelte. Zongorán Pongrácz Ádám, cluij (kolozsvári) konzervatóriumi tanár nagy művészettel és hozzásimulással kísérte. Pongrácz, aki kiváló mestere a zongorának, két szólószámmal is szerepelt. Slezák a műsor leéneklése után néhány ráadásszámmal kedveskedett publikumának.

A mozgóképszínházak műsora: Október 27-én az Apollóban: Barbárok. — Az Urániában: A bün lovagjal.

A New-York rejtelmének II. része szállítási okok miatt nem érkezett meg Aradra s így az Apolló és Uránia színházak igazgatósága kénytelen volt addig, amíg a film megérkezik, más kiváló képeket műsorra tűzni. A New-York rejtelmének II. részét minden napra várja az igazgatóság, s amint megérkezik, azonnal megkezdik annak vetítését.

A bün lovagjal. Balzac-film az Urániában. Honore Balzac egyik leghíresebb regénye nyomán készült az az érdekes és művészi film, amelyet szerdától kezdve mutat be az Uránia-színház. A lebilincselően idegessítő kalandos történet főszerepében Mady Christians, a szép és bájos moziművésznőt látjuk viszont, aki elragadó egyéniségének minden kiváló tulajdonságát belevitte eme új alakításába.

A Barbárok reprice az Apollóban. A mozibajáró közönségnek még bizonyára élénk emlékezetében él Wohlbrück Olga világhírűvé vált háborus regénye, a Barbárok nyomán készült

film. A regény története a háboru előtti Oroszországban játszódik s annak erkölcsseit ostromozza. Megkapó jelenetek lopják szívünkbe a regény írójának tanítását, melyet művészi tudott beállítani az érdekes mese kereteibe. A film kiállítása az egyik budapesti filmgyárat dicséri. A szerepeket a legkiválóbb magyar színészek játssák.

Az Apolló és Uránia előadásai fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

Nem ismerik el a Vasutas Szövetséget.

A budapesti szövetség központjától való elzárás után az erdélyi vasutasok egy szövetségbe tömörültek, amelynek címe Erdélyi és Bánáti Vasutas Szövetség lett. A multkoriban a C. F. R. központi igazgatósága megengedte a szövetségbe való belépést. Most újabb rendelet érkezett le a kerületi igazgatósághoz, amely szigorú felszólítást tartalmaz. Ennek értelmében a szövetséget és bizalmiférfiakat nem ismerik el és minden alkalmazottat, aki a szövetség tagja marad, állásából azonnal elbocsátanak.

A színházak ellenőrzése.

Az egységesítési eljárás során sor kerül a Románia területén működő összes színházak és színtársulatok ügyének egységes rendezésére is. Eddig is sok kérdés merült föl azonban különösen az Erdély és a kapcsolt magyar részek területén működő magyar és német színtársulatok ügyével kapcsolatban, amelyekre most egyelőre két miniszteri rendelet szabályozza az állapotokat, a melyeket most Róna Dezső aradi színingazgató is megkapott az erdélyi színházak főfelügyelőjétől, Isaac Emiltől. Az egyik rendelet kimondja, hogy minden, az ország területén működő színtársulat igazgatója köteles láttamozás végett a színházi műsort a főfelügyelőségnek bemutatni. Ez az ellenőrzés, amely nemzetiségre való tekintet nélkül az összes, tehát a román társulatokra is vonatkozik, egyáltalán nem célozza a színtársulatok működésének korlátozását, hanem csupán végrehajtása a régi királyság területén eddig is érvényben volt színházi törvénynek. A román társulatok körútjainak biztosítása végett minden nemromán társulat köteles a szezonban legfeljebb 25 előadásra átengedni a színházi termet. Hogy a nemromán társulatok ezáltal lehetőleg ne károsodjanak, intézkedés történt, hogy a román társulat érkezése 10-12 nappal előbb tudtul adassék. A másik rendelet a hivatalos személyek és ellenőrző hatóságok részére fenntartandó helyeket korlátozza a törvény által előirt számra.

Szamuely Zoltán barátja.

BUDAPEST. Hajdu (Leipnicker) Hugó, egy szállítványozó-üzlet fiatal tulajdonosa a kommün kitörésekor szoros barátságot kötött a hírhedt Szamuely-család Zoltán nevű tagjával. A milliomos fiu úgy került összeköttetésbe Szamuelyval, hogy az elrekvirálta Hajdu vállalatának kocsiát és lovait. A barátság révén Hajdu Hugó a vörös hadsereg egyik tüzérezredénél politikai megbízott lett, majd Szolnoknál Hajdu a katonai rögtönítelő bíróság elnöke lett és mint ilyen báró Diószeghy tüzérfőhadnagyot tíz évig, Kovács Lajos tüzérfőhadnagyot pedig hét évi kényszermunkára ítélte. A budapesti ügyészség személyes szabadság megsértése miatt indított ellene eljárást. A büntető törvényszék Hajdut két évi börtönre ítélte el.

Becsületbiróság a Semsey-Bottlik-afférban.

BUDAPEST. Az ismeretes Semsey-Bottlik afférban a mult hét végén összeültek a segédek. Semsey meghívásából gróf Pongrácz János és Abonyi huszárezredes, Bottlik részéről Balla Aladár és Barla-Szabó József. A tárgyalás során Semsey segédei a fegyveres elégtételadást megtagadták, mire Bottlik megbízottainak a hozzájárulásával abban állapodtak meg, hogy az ügyet egy általuk delegált becsületbiróság döntésének vetik alá. Mint értesülünk, Semsey részéről gróf Károlyi Imre és Tótváradai István huszárezredes, Bottlik részéről Palugyay Mór és Gaál Gaszton a becsületbiróság tagjai. A becsületbiróság a napokban ül össze a sok port felvert lovagias ügy tárgyalására.

Miért nem jár a közönség színházba?

A napokban vezető helyen foglalkoztunk az aradi magyar színház helyzetével, cikkiink reflexiójaként itt közlünk egy levelet, a melyet az Aradi Közlöny egyik olvasója írt. A levél így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Engedje kétségbe vonnom, hogy úgy Ön, valamint az aradi közönség nincsen tisztában azzal, miért játszanak a színészek mondhatni üres padok előtt. Ha jól tudom, az intelligencia zömét a lateinerek képezik, akik az egész napi, sablonos, egyhangu munka után örömet mennéke a színházba szórakozást, változatoságot keresve, hogy ezzel is enyhítsék az élet szürkeségét, egyhanguságát. De sajnos, — mint ezt Ön is nagyon jól tudja — a hivatalnok osztály tulnyomó része nem él oly anyagi viszonyok között, hogy ily „luxus” megengedhessen magának. Nem áldozat készségről van itt szó, hiszen a saját érdekében — lelki táplálékra is szüksége van az embernek, ugyebár — mindenki örömet áldozna erejéhez képest, de bizony ma örülök kell, ha a szűkös viszonyokhoz mérten kellő tudnak öltözködni, társadalmi állásukhoz képest lakni. Lehet, hogy Kolozsvárott magasabbak a helyárak, de erről nem beszélék, nem ismerem az ottani helyzetet. Azt azonban határozottan tudom, hogy Marosvásárhelyen 10 lei ugyanaz a hely, amely nálunk 17 lebe kerül. S azt elvégre nem várhatjuk a hivatalnokosztálytól, hogy a kakasülög „emelkedjen”. Ugy informáltak, hogy a mozi helyárait is felemelik 100 százalékkal. Pedig akkor ott ugyanazt lesz alkalmuk tapasztalni, mint a színháznál: kongani fog az ürességtől. Tisztelettel a Közlöny egy olvasója.

Ongyilkos orosz herceg.

BÉCS. A IX. kerület egyik nagy szállodájában öngyilkosságot követett el egy külföldi ember, aki mint Avison József kémikus jelentette be magát. Hátrahagyott holmija közt okmányokat találtak, amelyekből kiderült, hogy orosz herceg volt. A háboru alatt magyar hadifogságba jutott és egyik magyar fogolytáborban internáltak, ahonnan később a szabadonbocsátása után Bécsbe került.

Wilson vizsgálatot rendelt el az új elnökjelölt ellen.

Az Egyesült-Államokban most folynak az elnökválasztást megelőző harcok. A demokráta-párt jelöltje Cox, a republikánus párté Harding. Minden valószínűség szerint Harding győzelmével végződik a harc. Wilsonék mindent elkövetnek Harding győzelmé ellen. A választási küzdelemre jellemző a következő washingtoni távirat: Harding minap egy beszédében azt a kijelentést tette, hogy bizalmas értesítést kapott Franciaországból, hogy Franciaország hajlandó volna az Egyesült-Államok vezetésével a népek egyesülését elősegíteni. Wilson, aki önmagát tekinti a népszövetség megteremtőjének, ezért de

bizonyára kortesokokból is, levelet intézett Hardinghoz, amelyben kételkedését fejezte ki az iránt, hogy Franciaország a népszövetség ügyében Hardinghoz, mint magánemberhez fordult. Sőt Wilson tovább is ment és elrendelte a hivatalos vizsgálatot. A vizsgálat során a francia követ biztosította a washingtoni külügyi kormányt arról, hogy a francia kormány senkit sem tartalmazott fel arra, hogy Harding szenátorral érintkezésbe lépjen és arra kérje fel, hogy az Egyesült-Államok vállalják magukra a világ összes népeinek egy új szövetségbe való tömörítését.

HIREK.

Botrány egy német miniszter menyegzőjén.

Hermes német közéletmezési miniszter a napokban tartotta menyegzőjét Trimbson centrum-párti képviselő unokahúgával. Mialatt a szertartás bent a steglitzli katólikus templomban csendben folyt, kint a templomon kívül egy sereg mérges asszony gyűlt össze és inzultáló megjegyzéseket kiabált a minisztervölégény élelmézési politikájáról. A közéletmezési miniszter és menyasszonya olyan kellemetlennek találta a helyzetet, hogy a szertartás után egy mellékajton távoztak a templomból.

— MEGÉRKEZETT AZ ÚJ PREFEKTUS. Moldován Szilviusz, Aradvármegye és Arad város új prefektusa ma délelőtt Erdély felől Aradra érkezett. A vasuti állomáson dr. Robu János polgármester és Demján Aurél prefektusi titkár fogadták a prefektust, aki holnap veszi át hivatalát.

— LLOYD-GEORGE VISSZALÉP. Bécs. Az Echo de Paris Lloyd-George visszalépésének a lehetőségéről ír és nyilván célzatosan azt jelenti, hogy lord Grey esetleg átvenné a kormány vezetését.

— OSTENDÉBŐL — HADIKIKÖTŐ. Nauen. A Brüsszelben megjelenő Standard közli, hogy Ostendét, a világhírű tengeri fürdőt a legrövidebb időn belül hadikikötővé alakítják át. Az erre vonatkozó munkálatokat már megkezdték.

— JELLINEK LETARTÓZTATÁSÁRÓL NEM TUDNAK. Mint Bécsből jelentik, arról a prágai hírről, amely azt újságolta, hogy Jellinek Mortont, a milliós sikkasztót letartóztatták, prágai illetékes helyen semmit sem tudnak. Sem a prágai rendőrfőnökség, sem a cseh sajtóiroda nem tud arról, hogy Jellinek letartóztatták.

— KILENCKOR KEZDŐDJÉK AZ ISKOLAI TANÍTÁS. Számos szülő arra kérte a város vezetőségét, rendelje el, hogy az elemi iskolákban a tanítás reggel kilenckor kezdődjék. A polgármester kijelentette munkatársunk előtt, hogy ilyen kérelmek érkeztek hozzá, de az ügyben még nem döntött.

— EGY VEZÉRIGAZGATÓ AUTÓBALESETE. Budapest. Az Agricola Részvénytársaság vezérigazgatója, Krunder Vince, családjával és egy nagyobb társaságban az elmúlt héten bujuki birtokán, Aszód mellett vadászatban volt. A vezérigazgató és vendégei három autóval már hazafelé tartottak, amikor a heceli pusztá mellett az országúton az első autó, amelyben a vezérigazgató ült két barátjával, feleségével és három gyermekével, nekiment egy fának és belefordult az árokba. A súlyosan sebe-

sült vezérigazgatót és feleségét a közelben levő gróf Pappenheim-féle uradalom intézőjéhez vitték agyarázkódás tüneteivel között. A balesetet a soffőr vigyázatlansága okozta.

— GYILKOS MERÉNYLET AZ UTCÁN. Bécs. Novotny Lipót mérnök, miniszteri tanácsost Glaser Bruno volt vasutas az utcán megtámadta és rövid tusa után fejbe lötte. Novotny miniszteri tanácsos azonnal meghalt. Glásert állítólag az vezette végzetes tette elkövetésére, hogy Novotny miatt bocsátották el őt az államvasutak szolgálatából.

— ÖNGYILKOS GYÁROS. Bécs. Reininghaus Pál dr. gráci 61 éves sör-főzötulajdonos a napokban Vöslau mellett egy gyógyintézetben öngyilkosságot követett el. Az egyik szobában tükrök előtt ülve, félig átvágott nyakkal, vérben ázva, holtan találták meg. Reininghaus hosszabb idő óta súlyos idegbajban szenvedett. Volt felesége, akitől évekként ezelőtt vált el, jelenleg Conrad tábornagnak a neje.

— A VALASZTÓK ÖSSZEIRASA. Ma kezdődött meg a választók névsorának felvétele. Nagy számban jelentkeztek az egyes kerületi rendőrségeken nők, férfiak vegyesen. A jelentkezőknek személyazonosságát igazolmányukat kell felmutatniuk. A listába a nevet, foglalkozást, születési helyet, az életkort és az illető jelentkező lakását jegyzik be. A jelentkezést családtagjai helyett a családfő is elintézheti.

— A TEMESVÁRI KÖZEGÉSZSÉG-ÜGYI FELÜGYELŐSÉGNEK (Bulevardul Eroilor dela Tisa 9.) állami kémiai és bakteorológiai laboratóriuma végez mindenféle vegyi, főképp az élelmicikkek kémiaiából, azután bakteorológiai, serológiai, klinikai kórszövettani vizsgálatokat mérsékelt árk mellett.

— ORVOSI HIR. Dr. Zimmermann Károly, Aradvármegye közokrházának volt igazgató sebész főorvosa hazaérkezett és rendelését Str. Popa (Ferdinánd-utca) 7. szám alatti dehurán 2-4-ig ismét megkezdte.

Könyvtárakat, hangjegyeket magas áron vesz Kerpel

— ELTÜNT MEZTELEN TÁNCOSNŐ. A budapesti Téli kertnek a mult szezonban tartott egyik előadásán fellépett Rozsnyay Helén táncművésznő. A ballerina nemcsak finom mozdulataival aratott sikert, hanem még nagyobb feltűnést keltett azáltal, hogy függő mozgó lábai teljesen meztelenek voltak. A rendőrség ügyeletes tisztviselője azonban a művésznő öltözékét tulságosan hiányosnak találta és a budapesti királyi járásbírósnál szemérem elleni vétség címén bünvádi feljelentést tett a táncosnő ellen. A napokban kitűzött tárgyalásra a ballerínát sehonnán sem tudták előkeríteni, s az ügyész indítványára a büntetőbíró elrendelte, hogy Rozsnyay Helén ellen figyelő lapot állítsanak ki.

Kézrekerítése után megtartják ellene a tárgyalást.

Az adófelszólamlások.

Az aradi adófelszólamlási bizottság II. albizottsága folytatólagos tárgyalásait az alábbi sorrendben tartja meg: November 2-án: Winternitz Jenő, Winkler József, Wajdics György, Wallinger növérek, Walder Arthur, Waldmann Izsó, ifj. Wagner Ferencné, özv. Wagner Gyuláné. November 3-án: Vulcu Maxim, Vörös Henrik, dr. Vörös László, Vojtek Alajos, Vojtek Kálmán, Virág Kálmán, Vikol Ödön, dr. Vicas Gyula, Verzár Sándor, Vértán István, Vermes Jenő, Veres Imre. November 4-én: Dr. Velcsó Géza, Végh István, özv. Végh Aurélné, Vatián Traján, Vaszits György, Vásárhelyi János, Vass Mátyásné, Varsányi Dezsőné, özv. Varjassy Árpádné, Varga László, Varga Kálmán, Varga József. November 5-én: Varga Imre, Varga Gyula, Várholt László, Várady Kálmán, Vándor Bertalan, dr. Vannay Jánosné, özv. Vannay Gusztávné, Valthier Ferencz, Vajna Julia, Urbán Endre, özv. báró Urbán Ivánné. November 6-án: Uray József, Uray János, özv. Ungermann Ödönné, Turteltaub Berta, Turay Béla, Trifunaczn Ignác, özv. Tóth Pálné, Tóth József, Tóth István, Tóth Mátyás, Tóth Virág Gizella, özv. Török Mártonné.

A Habsburgok ócskaságai.

A csendes Mariahilferstrasse-ban álló régi ház az utóbbi időben nagyon zajos lett. Ebben a házban van a Habsburgok butorlerakata. Lak- és kastélyberendezések vannak itt telihalmozva. Szanaszét butorok, ágyak, asztalok, székek, takarók, csillárok vannak felhalmozva. Ezeknek egy része az évszázadok alatt mint raktározandó butordarab került ide, részben pedig javítani hozták. Ebben a házban asztalosok, kárpitosok, szobrászok, lakatosok és varrónők szak szerű felügyelet alatt javították a butorokat, amelyekből a családfő tartozó főhercegek és főhercegnők kaptak berendezésüket. Az egész úgy néz ki, mint egy lomtár, de amelynek értéke milliárdokra rug! Jansky adjunktus az udvari butorraktárban lekötelező szivességgel kalauzol a termekben. Megmutogatja a műhelyeket, ahol a javításokat eszközölték, de amelyek most mind üresek. A köztársaságnak nincs anyaga és pénze ezek kijavítására. Mindenféle butor van itt felhalmozva, melyeknek egy-egy darabja rég elfeledett vadászkastély elhagyott zugából került elő, vagy pedig olyan helyről, ahol értéket nem ismerve, nem is becsülték meg. Müller főraktáros, aki ennek a nagy raktárnak minden darabját ismeri, egy faszéket mutat meg, amelyet teljesen szét tört állapotban hoztak ide. A széket egy vadász ház konyhájában mint mosogatószéket használták. A garnitúra többi részei, helyreállítva egy ragyogóan szép XVI. Lajos korabeli garnitúrát képeznek. Itt egy hölgyszoba, eredeti Biedermeier, amott egy valódi antik bécsi íróasztal, Porcellánok Alt-Wien, Sévresi és kínai eredetűek, amelyek hatalmas értéket képviselnek.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Van szerencsém b. megrendelők tudomására adni, hogy műhelyemet november 1-től Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 136. számú száját házámban helyezem át. Továbbra is szíves pártfogást kérve, vagyok teljes tisztelettel 4423

Ring István

kárármester.

Apró hirdetések

Levelezés.

„UJ BARÁT” jeligén levél van Germantól. 4421

SALAC-UTCAI KABARÉ KREOL, APHRODITE címre levél van a kiadóban. Azonnal átveendő. 4427

ONÁLLÓ lakással bíró hölgy megértő barátságát keresem. Támogatnám. Levelek „Téli esték” jeligére a kiadóba kéretnek. 4433

Alkalmazás.

DEUTSCHES FREULEIN mitlangjähri-ge Zeignisse sucht Stelle. Briefe erbeten unter „300” Wallinger Büro Lázárgasse. 9939

ÜGYVÉDI IRODAMBA teljesen gyakorlott, gépirásban jártas, megbízható kis-asszonyt keresek. Irásbeli ajánlatokat kérek. Cím a kiadóban. 4384

CIGARETTA TÖLTÉST vállalk. Cím a kiadóban. 1000

KIFUTÓ FIU, jó fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

ELEGÁNS LAKÁSBERENDEZÉS egészben, vagy részben. házfelszerelési tárgyak, stb. elköltözés miatt eladó. Megtekinthetők délután 2-4-ig. Str. Popa (Ferdinánd-utca) 7. szám. 4425

BÉKEBELI szép kelengye eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9939

GYERMEKKOCSI kukoricadaráló kézi-hajtásra, két pár csizma, két pár cipő és egyéb ruhanevel eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9939

SZÖNYEG, függöny, szalagarnitúra, kredenc, asztal hat székekkel, olcsón eladó Asztalos Sándor-utca 6-7. emelet. 9939

KARBID égőfelszerelés 200 méter vezetékkel, luszterekkel eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9939

ÖTSZÁZÖTVEN HL. kijavított töltő és iransport képes boros hordó azonnal eladó. helyt Arad, Konnert, M.-Pécska. 4431

UJ hálószoba és konyhabutor eladó Szélt-utca 1b) ajtó 21. 4430

RÖVID, fekete zongora eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4432

ANTI-K PORCELLANT, butort, szőnyeget, festményeket, ékszert vesz Salon Artistique Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 10351

Ingatlan.

KÉT HOLD SZÓLÓ, terméssel együtt Barackán, elköltözés miatt eladó. Értekezhetni délután 2-4-ig Zimmermann, Str. Popa (Ferdinánd-utca) 7. sz. 4424

Különféle.

ELVESZETT folyó hó 25-én délután 4-5 között a fő utvonalon egy darab brilliáns fülbevaló. Becsületes megtaláló illő jutalom ellenében adja át Kovács Samu Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 42. szám. 4426

Bécs lelke.

Egy aradi ur, aki sokáig tartózkodott Bécsben, a következő érdekes megfigyeléseket mondotta el nekünk bécsi megfigyeléseiről és tapasztalatairól:

Bécs a monarchia összeomlása óta olyan, mint a holdkóros. Utcaim, terein tülekedik az élet zsidongása; színházaiban, vendéglőiben szórakozik a vagyonos osztály; a városházán és a parlamentben ott ülnek az osztrák típusok; de mindaz, ami történik, csak egy megtatarozott gépszervezet sablonos működése. Bécs igazi lelke ott lappang ezek mögött a megtévesztő külsőségek mögött. A világ nem is sejti, hogy mi forr a bécsiek lelkében, mi szunnyad a volt császárváros népeinek szívében és mit kendőz a mai „Gemütlichkeit” condraja. Mint a bécsi viszonyok és emberek alapos ismerője, készítettem egy néhány pillanattfelvételt a bécsiek lelkéről. Csodálkozni fognak, hogy mi mindenről rántják le e pillanattfelvételek a leplet. Talán kételkedve fogadják fényképeimet, de ezek a valóságot tárják fel. Beszéltem egy tábornokkal. A tábornok bizalmasan ezeket mondotta:

Bécs és egész Német-Ausztria még mindig az összeomlás agóniájában szenved, de ez az állapot nem fog sokáig tartani. A bécsi nép titokban a multak emlékein mereng. A császárságot és — meg ne ijedjen! — a kettős monarchiát sóvárogja vissza. Alig várjuk, hogy ajultságunkból a magyar királyság újjászületése tettekre serkentsen. Szent István koronájának fénye új napfölkeltét fog jelenteni nekünk s Bécsből újból — császárváros lesz. Most látjuk csak be, hogy mi volt nekiünk Magyarország!

Egy nagy bécsi cég tulajdonosa, aki a bécsi zsidóhítközség egyik legtekintélyesebb szereplője, szintén feltárta előttem a lelkét: Ami a nagy „Krach” óta történt és történik, mondotta, az mind távol áll a bécsi polgárság

Mire vár az osztrák főváros?

lelkétől. Mi uszunk az árral. A légkör, melyben élünk, fojtogat, de — alakoskodnunk kell. Kereskedelmünk, iparunk halódik, mezőgazdaságunk sohasem volt s így nem csoda, hogy rohamosan száguldunk a romlás felé.

Egy tekintélyes politikus is megtisztelt bizalmával és négy-szemközt ezeket mondotta: Egy rettenetes varázslat éjjeli lepkéké változtatott minket és mi hiszszük, hogy a nap nemsokára felkel. Akár Németország felől, akár Magyarország felől fog ránk ragyogni először a nap, a sátáni bübáj megszűnik és mi megint embereké leszünk. Gondolkozni és cselekedni tudó és merő embereké, akik a nagy német egy-ség paizsa alatt testvéri jobbot szoritunk Magyarországgal és megint boldogok leszünk.

Ismét 1 : 3 arányban fizet a C. F. R.

Má rendelet érkezett le a C. F. R. aradi kerületi igazgatóságához, amely szerint minden rendelést, amely a korona beváltása előtt eszközöltetett, csakis 1:3 arányban szabad kifizetni. Ezzel az újabb rendelettel hatályon kívül helyezték azt az előbbi rendeletet, mely a kifizetéseket 1:2 arányban rendelte el.

Windischgrätz vizsgálatot kér.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés indítványkönyvébe herceg Windischgrätz Lajos indítványt jegyzett be, amelyben kéri, hogy a forralalom előtti időben betöltött közlemezési minisztersége alatt történt működését egy parlamenti bizottság vizsgálja felül, hogy az ellene felhozott vádakait illetékes fórum előtt megcáfolhassa és a pénz kezelésére vonatkozólag felmentést kapjon.

A szerkesztésért ideiglenesen:

KAROLY JÓZSEF

Censurat: ALEX. FRUGINA.

Fratii Steiner

börkereskedése
Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3.
Fióküzlet Ujaradon. 9961
Mindennemű bórárak és cipészkelek legolcsóbb bevásárlási forrása Szolid ár.

Luon Köő

közmű és divatszövet árúháza
Boros Béni-tér 16. (Waniosok ház.)
Ajánlja dusan felszerelt raktárát kőm-
és rőfősárg, olkkekben, nagyban és ki-
csinyben. 10021

Grünwald si Moskovitz

cukor, búrkorka, gyümölcs-
iz, gyarmatárak és no-
rinbergi nagykereskedés, 1001

Schön si Messer

rővid, szővött, kötött és norinbergi áruk
kereskedése, Arad, Bookó-u. 4. 4396

Burgonya

15 barni kilója, sértés erte-
tésre használható, kapható 4492
F. RIEDL
Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 10.

„HERMES” hirdetés 2458.

Gyümölcs fákat

Sétány fákat,
Diszoserjéket,
Fenyőfákat.

Szőlőtőlványokat

Am. Alanyvesszőt,
Zöldség és
Takarmányrépa magot
szállítanak legelőnyösebben

Fischer és Társai

tulajdonosok: 4180
ifj. AMROSI M. és
FISCHER L. örökösai
NAGYENYED-AJUD.

77-1920) végri. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Alulírott bír. végrehajtó ezennel köz-
híré teszi, hogy a lipovai bíróságnál
Pk. 1218-1920. sz. végzése folytán dr.
Buschmann András ügyvéd által képviselt.
Vasille Suciu javára 500 Lei tőke-
jár. erejéig végrehajtást szenvedett el-
len 10.000 Leire becsült következő ingó-
ságek: u. m. egy pej herélt hó 3 éves
1920. évi október hó 30-ik napjának dél-
után 2 órakor Lipova községben a 534.
számu háznál nyilvános árverésen el-
adatni fognak. 4426
Radnán, 1920. évi október hó 14-ik
napján.

TICHY ARPAD,
bír. végrehajtó.

Kifutó fiu

jó fizetéssel
felvétetik.

Elsőrendű szővőgépárna és sző-
vőgyapot (aradi textil gyár
gyártmányát), valamint rövid, köt-
és szővött-árakban dusan felsze-
relt raktárát ajánlja 4038

Hirschfeld és Társai

Sz. Májse Kleopa, Arad, Petofi-utca 11. sz.
(Bing-ház).

3 HP. BENZINMOTOROK

felszerelt fűrészasztallal, kerekeken.

6-8 HP. Benzilocomobilok, Fehérbá-
dog, Faszijjkorongok, Métérrudak stb.

azonnali szállításra kaphatók az 4428

Erdélyi Szász Gazdasági
Egyesület Géposztályában
Sibiu (Nagyszeben) Salzgasse 22. sz.